

Zdravice
arcibiskupa Dr. Nikoly Eteroviće,
apoštolského nuncia,
na jarním plenárním zasedání Německé biskupské konference
v Drážďanech 27. února 2023

*„Pamatujte na své představené, kteří vám hlásali Boží slovo. Uvažte, jak oni skončili život, a napodobujte jejich víru.
Ježíš Kristus je stejný včera, dnes i na věky.
Nenechte se svést všelijakými cizími naukami.“
(Židům 13,7-9)*

Eminence, Excellence, drazí spolubratři v biskupském úřadu!

Slova listu Židům vrhají světlo i na současnou církevní situaci. Výzva k uznání a vděčnosti vůči našim představeným připomíná osobu a dílo emeritního papeže Benedikta XVI, jenž odešel na věčnost 31. prosince 2022, v poslední den roku. Tato vzpomínka je součástí synodálního procesu, kterým prochází celá církev v rámci přípravy na XVI. řádné generální shromáždění biskupské synody v říjnu 2023 na téma: Za synodální církev: společenství, účast a poslání. Katolická církev v Německu se chystá dokončit synodální cestu, jejíž myšlenky budou svěřeny k další reflexi na zmíněné synodě všeobecné církve. Právě v tomto ovzduší synodality uskutečnili biskupové Německé biskupské konference ve dnech 14. až 18. listopadu 2022 návštěvu Ad limina Apostolorum.

Rád bych se těchto témat krátce dotkl. Učiním tak zdůrazněním velkého významu christologického vyznání autora listu Židům: "Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i navěky". (*Židům 13,8*). S tímto vyznáním je spojena výzva, abychom ve víře zůstali věrni Pánu Ježíši a jeho učení: "Nenechte se svést všelijakými cizími naukami" (*Židům 13,9*), čili pokušeními, která vždy provázela jedinou svatou katolickou a apoštolskou církev.

Editorka
Dr. Beate Gilles
Generální tajemnice
Německé biskupské konference

Redaktor
Matthias Kopp (odpovědný)
tiskový mluvčí

Kaiserstrasse
161 53113 Bonn

Telefon: +49 (0) 228 103 214
Fax: +49 (0) 228 103 254
E-mail: pressestelle@dbk.de
dbk.de
facebook.com/dbk.de
twitter.com/dbk_online
youtube.com/c/DeutscheBischofskonferenz

Papež Benedikt XVI.

Pán života k sobě dne 31. prosince 2022, v 96. roce svého života, povolal svého služebníka Josepha Ratzingera – papeže Benedikta XVI. Narodil se 16. dubna 1927 a celý svůj život zasvětil hledání podoby Pána Ježíše v katolické církvi a radostnému hlásání krásy evangelia. V této činnosti pokračoval i během svého pontifikátu od 19. dubna 2005 až do své rezignace 28. února 2013. V této souvislosti je významné jeho dílo *Ježíš Nazaretský*, sepsané během jeho pontifikátu (v letech 2007-2012). Svatý otec František to zdůraznil ve své homilii při exhortacích na Svatopetrském náměstí, když poukázal na to, že Benedikt XVI. se nechal vést Duchem svatým "ve vášnivé touze předávat krásu a radost evangelia" (srov. apoštolská exhortace *Gaudete et exsultate*, 57 - homilie z 5. ledna 2023).

Nyní není čas zabývat se úžasnou osobností Benedikta XVI. a jeho působivými teologickými pracemi, o nichž ostatně svědčí jeho souborné dílo. Mým úkolem je při této příležitosti poděkovat jménem Svatého otce Františka nejvyšším představitelům Spolkové republiky Německo, především spolkovému prezidentovi Dr. Franku-Walteru Steinmeierovi, za účast na pohřbu z Německa pocházejícího papeže ve Vatikánu. Děkuji také všem, kteří se zúčastnili zádušní mše ve svých německých arcidiecézích/diecézích a zejména v bazilice svatého Jana Křtitele v Berlíně. Věříme ve vzkříšení mrtvých a ve věčný život a spojujeme se v modlitbě se slovy papeže Františka: "Benedikte, ty věrný příteli Ženicha, ať je tvá radost úplná, až uslyšíš jeho hlas definitivně a navždy" (*tamtéž*).

Návštěva Ad limina

Ve dnech 14. až 18. listopadu 2022 se uskutečnila návštěva Ad limina Apostolorum členů Německé biskupské konference, tj. návštěva Svatého otce a jeho blízkých spolupracovníků v Římské kurii. Do této cesty byly zařazeny návštěvy hrobů svatých apoštolských knížat Petra a Pavla. Tato návštěva měla zvláštní charakter, protože po setkání s papežem Františkem biskupové později diskutovali s prefekty dikasterií Římské kurie. V této souvislosti byly zveřejněny dva dokumenty: společné prohlášení z 18. listopadu 2022 a dopis kardinálů Pietra Parolina, státního sekretáře, Luise Francisca Ladarii Ferrera, prefekta dikasteria pro nauku víry, a Marca Ouelleta, prefekta biskupského dikasteria, z 16. ledna 2023, k němuž byl připojen zápis z výše uvedeného setkání německých biskupů s prefekty dikasterií Římské kurie.

Pokud jde o obsah těchto dokumentů, dovolte mi upozornit na dvě témata: aktuálnost apoštolské exhortace *Ordinatio sacerdotalis* (I) a otázku možného zřízení nových synodálních struktur (II).

1. Tři rozměry církve podle papeže Františka

Setkání se Svatým otcem Františkem, stejně jako diskuse z 18. listopadu 2022, se týkalo obsahu apoštolské exhortace *Ordinatio sacerdotalis* z 22. května 1994 "o kněžském svěcení vyhrazeném pouze mužům", kterou katolickým biskupům adresoval svatý papež Jan Pavel II. O několik dní později a s odkazem na výměnu názorů s německými biskupy upřesnil papež František své myšlenky v rozhovoru pro *American Magazine* Společnosti Ježíšovy (SJ) z 28. listopadu 2022. V reakci na poznámku, že mnoho žen trpí tím, že nemohou být v katolické církvi vysvěceny na kněze, Svatý otec řekl: "To je teologický problém. Domnívám se, že degradujeme podstatu církve, pokud uvažujeme pouze o cestě k vysvěceným úřadům v životě církve. Touto cestou nemá být pouze cesta vysvěcených úřadů. Církve je žena, církve je nevěsta. Nevyvinuli jsme teologii ženy, která by to odrážela. Můžeme říci, že rozměr vysvěceného úřadu je rozměrem petrovské církve. Mám na mysli konkrétní teologickou kategorii. Petrovský princip je principem služby. Ale ještě důležitější je jiný princip, o kterém se nemluví, a to je princip mariánský, princip ženskosti v církvi, ženy v církvi, v němž se odráží církve, protože je ženou a nevěstou. Církve pouze s petrovským principem by byla církvi, o níž by se mohlo zdát, že je redukována na vysvěcenou službu, nic víc. Místo toho je církve mnohem víc než to. Je to celý Boží lid, církve je žena, církve je nevěsta. Důstojnost žen se tedy odráží tímto způsobem." (*American Magazine*, 28. listopadu 2022, z anglického překladu)

K těmto dvěma rozměrům, mariánskému a petrovskému, římský biskup přidal ještě třetí, tzv. administrativní rozměr: "A pak je tu ještě třetí aspekt: aspekt administrativy ... což není teologická věc, ale věc normální administrativy. A v této oblasti si myslím, že musíme dát větší prostor ženám. Tady ve Vatikánu všechna místa, kde jsme jmenovali ženy, fungují lépe. Například v ekonomické radě je šest kardinálů a šest laiků. Před dvěma lety jsem z těchto šesti laiků jmenoval pět žen; a byla to revoluce. Viceguvernerkou Vatikánu je žena. Když žena vstoupí do politiky nebo něco řídí, většinou se jí daří lépe. Mnoho ekonomů jsou ženy a tyto ženy konstruktivně oživují ekonomiku. Jsou zde tedy tři principy, dva teologické a jeden administrativní. Petrovský princip představuje rozměr vysvěcené služby, ale církve nemůže fungovat jen s ní. Mariánský princip, to je princip církve jako nevěsty, církve jako ženy. A pak je tu princip administrace, který není teologický.

A proč nemůže žena vstoupit do vysvěcené služby? Protože tam pro ni v petrovském principu není místo. Ano, to je pravda, musíme být v mariánském principu, který je důležitější. Žena je více, je více podobná církvi, která je ženou a matkou. Myslím, že jsme příliš často selhali v naší katechezi, když jsme tyto aspekty vysvětlovali. Příliš jsme se při vysvětlování spoléhali na administrační princip, který dlouhodobě nefunguje. To je velmi stručné vysvětlení, ale chtěl jsem zdůraznit dva teologické principy: petrovský a mariánský princip, které tvoří církev. V tomto smyslu není skutečnost, že ženy nevstupují do kněžského života, nedostatkem: ne. Jejich místo je mnohem důležitějším místem a my ho musíme ještě katecheticky rozvíjet ve smyslu mariánského principu." (*tamtéž*)

2. Synodální struktura církve

Dobrým příkladem takové struktury v katolické církvi je biskupská synoda. Synodální shromáždění, organizovaná generálním sekretariátem biskupské synody, jsou periodickými událostmi v životě katolické církve a vrcholí generálními shromážděními, která obvykle trvají tři týdny a jimž předsedá Svatý otec. Od založení biskupské synody v roce 1965 se dosud konalo 29 generálních shromáždění: tři mimořádná generální shromáždění, jedenáct zvláštních generálních shromáždění a patnáct řádných generálních shromáždění. Každé shromáždění samozřejmě potřebuje období příprav a následně realizace návrhů, které jsou revidovány a svěřeny Svatému otci s cílem vydat dokument, obvykle postsynodální apoštolskou exhortaci. Za tímto účelem jsou před koncem synodálního shromáždění zvoleni někteří členové, obvykle 12 až 15, do příslušné řádné, mimořádné nebo zvláštní rady. U řádné rady se tak děje pravidelněji, protože řádná generální shromáždění jsou častější. Kromě pomoci Svatému otci při přípravě postsynodální apoštolské exhortace má tato rada také za úkol připravit následné řádné generální shromáždění, které se obvykle svolává každé tři roky. Se začátkem nového řádného generálního shromáždění končí funkční období výše zmíněné řádné rady, a to i proto, že na konci synodního shromáždění je zvolena nová rada, která zpravidla zůstává ve funkci po následující tři roky. V každém případě má zmíněná rada poradní funkci a, jak již bylo uvedeno, její trvání je časově omezeno.

Pokud bychom chtěli tuto praxi přenést do reality synodální cesty katolické církve v Německu, musel by být analogicky a na omezenou dobu zřízen synodální výbor poradního charakteru, který by posuzoval dokumenty, neboť časová omezení neumožňují jejich hloubkové studium během synodální cesty. Pokud by se jednalo o důležitá rozhodnutí, musely by být tyto dokumenty schváleny dvoutřetinovou většinou členů Německé biskupské konference.

Synodalita v církvi je především otázkou ducha a způsobů, nikoliv struktur. Namísto vytváření nových institucí s rizikem dalšího nárůstu byrokracie je třeba v synodálním duchu oživit již existující diecézní orgány, jako jsou kněžská rada, kolegium konzultorů, pastorační rada nebo rada pro ekonomické záležitosti atd. To je také jádrem již zmíněného dopisu tří kardinálů z 16. ledna 2023 německým biskupům, který *in forma specifica* schválil Svätý otec František. Byl jsem proto pověřen, abych *ex officio* upřesnil, že podle správného výkladu obsahu tohoto dopisu nemůže ani diecézní biskup zřídit synodální radu na diecézní nebo farní úrovni.

Eminence, Excellence, drazí spolubratři,
prožíváme dramatickou dobu v dějinách lidstva, která je poznamenána tolika válkami – v současné době někteří hovoří o 59 ozbrojených konfliktech na celém světě – z nichž se nás agrese Ruské federace na Ukrajině týká zvláštním způsobem kvůli její fyzické blízkosti přímo v Evropě a jejím důsledkům ve světě. V tomto složitém historickém kontextu se jednota katolické církve o to více jeví jako velký poklad, a to nejen pro mír ve světě a jednotu lidstva. Nechceme tedy posilovat odstředivé síly, ale jednotu mezi biskupy, kteří "jsou viditelným principem a základem jednoty ve svých místních církvích" (*Lumen gentium*, 23), a s papežem v Římě, který "jako Petrův nástupce je trvalým, viditelným principem a základem jednoty biskupů a věřících" (*tamtéž*). Tato jednota v lásce má svůj základ v Ježíši Kristu, který "je stejný včera i dnes i navěky" (*Židům 13,8*).